

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 357/04-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. novembra 2004 predbežne prerokoval sťažnosť Poľnohospodárskeho podielníckeho družstva Brezov, so sídlom Brezov 140, zastúpeného advokátom JUDr. J. Š., CSc., ktorou namieta porušenie základného práva umožňujúceho nútené obmedzenie vlastníckeho práva iba vo verejnom záujme za primeranú náhradu podľa čl. 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 2639/2003, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Poľnohospodárskeho podielníckeho družstva Brezov **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. júna 2004 doručená sťažnosť Poľnohospodárskeho podielníckeho družstva Brezov, so sídlom

Brezov 140 (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva umožňujúceho nútené obmedzenie vlastníckeho práva iba vo verejnom záujme za primeranú náhradu podľa čl. 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2639/2003 o náhradu majetkovej ujmy.

Sťažovateľ v sťažnosti uvádza, že 25. októbra 1993 uplatnil na ministerstve nárok na úhradu majetkovej ujmy podľa § 6 ods. 4 a 5 zákona Slovenskej národnej rady č. 307/1992 Zb. o ochrane poľnohospodárskeho pôdneho fondu v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 307/1992 Zb.“). Ministerstvo o tomto jeho nároku nerozhodlo, preto sa sťažovateľ obrátil na Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) s návrhom na konanie proti nečinnosti orgánu verejnej správy. Najvyšší súd svojím rozhodnutím uložil ministerstvu konať a rozhodnúť o žiadosti sťažovateľa. Ministerstvo rozhodnutím z 15. októbra 2003 vyslovilo svoju nepríslušnosť rozhodovať o náhrade majetkovej ujmy. Proti tomuto rozhodnutiu ministerstva podal sťažovateľ 7. novembra 2003 rozklad, o ktorom nebolo do dňa podania sťažnosti ústavnému súdu rozhodnuté. Dňa 26. januára 2004 podal sťažovateľ najvyššiemu súdu návrh na uloženie pokuty ministerstvu vo výške 100 000 Sk v zmysle § 250u Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), o ktorom rovnako nebolo ku dňu podania sťažnosti rozhodnuté.

Podľa názoru sťažovateľa nečinnosťou ministerstva počas 10 rokov dochádza k porušovaniu jeho základných práv podľa čl. 20 ods. 4, čl. 46 ods. 1 a podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Na výzvu ústavného súdu z 30. septembra 2004, aby sťažovateľ v sťažnosti presne označil, v ktorom konaní, ktorý porušovateľ porušil označené základné práva sťažovateľa, sťažovateľ doplnil sťažnosť svojím podaním z 18. októbra 2004 tak, že „v sťažnosti je ako porušovateľ označené Ministerstvo pôdohospodárstva SR, Dobrovičová 12, 812 66 Bratislava I“, v konaní vedenom pod sp. zn. 2639/2003. Z uvedeného podania sťažovateľa

a jeho príloh ďalej vyplýva, že o podanom rozklade sťažovateľa bolo ministrom pôdohospodárstva Slovenskej republiky rozhodnuté (ďalej len „minister“) 8. júla 2004 a ministerstvo svojím rozhodnutím z 30. augusta 2004 č. k. 2639/03-100 nárok sťažovateľa na náhradu majetkovej ujmy vzniknutej z dôvodu nariadených opatrení na ochranu vodárenských zdrojov za rok 2003 nepriznalo.

Sťažovateľ sa domnieva, že použitie § 53 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) je dôvodné, *„a že 11 rokov prietahov je dôvodom hodným osobitného zreteľa aj pre Ústavný súd SR“*.

V nadväznosti na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

„... konaním porušovateľa došlo k porušeniu čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, teda jeho práva, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a základného ľudského práva zakotveného v článku 20 ods. 4 Ústavy SR, pokiaľ ide o obmedzenie vlastníckeho práva vo verejnom záujme za primeranú náhradu, o ktorej Ministerstvo pôdohospodárstva SR odmieta rozhodnúť už viac ako desať rokov.“

Sťažovateľ sa ďalej domáha priznania primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 18 781 740 Sk s príslušenstvom podľa pripojenej tabuľky vyčíslenia majetkovej ujmy a uplatňuje si aj nárok na náhradu trov konania pred najvyšším súdom vo výške 7 891 Sk, nákladov na písomnú korešpondenciu v procese domáhania sa svojho práva v sume 1 053 Sk a trov právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa a podľa § 25 ods. 2 citovaného zákona skúmal, či nie sú dôvody na jej odmietnutie.

Ústavný súd zo sťažnosti a jej príloh zistil, že sťažovateľov právny predchodca si 25. októbra 1993 na ministerstve uplatnil náhradu škody podľa zákona č. 307/1992 Zb. Na návrh sťažovateľa na začatie konania proti nečinnosti orgánu verejnej správy podľa § 250t OSP rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. Sžnč 3/03 zo 7. augusta 2003 tak, že uložil ministerstvu konať a rozhodnúť o žiadosti sťažovateľa vo veci náhrady majetkovej ujmy podľa § 6 ods. 4 zákona č. 307/1992 Zb. v lehote do 60 dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia. Ministerstvo rozhodnutím č. k. 2639/2003-100 z 15. októbra 2003 vyslovilo svoju nepríslušnosť rozhodovať o náhrade majetkovej ujmy. Proti tomuto rozhodnutiu podal sťažovateľ rozklad, o ktorom rozhodol minister svojim rozhodnutím z 8. júla 2004 tak, že rozkladu vyhovel a rozhodnutie ministerstva zrušil. Ministerstvo o náhrade majetkovej ujmy vzniknutej z titulu nariadených opatrení na ochranu vodárenských zdrojov za rok 2003 rozhodnutím č. k. 2639/03-100 z 30. augusta 2004 nepriznalo sťažovateľovi majetkovú ujmu argumentujúc tým, že ju nie je možné uplatniť podľa zákona č. 307/1992 Zb.

Okrem toho sťažovateľ 26. januára 2004 podal najvyššiemu súdu návrh na uloženie pokuty orgánu verejnej správy podľa § 250u OSP za nedodržanie lehoty uvedenej v uznesení najvyššieho súdu sp. zn. Sžnč 3/03 zo 7. augusta 2003, o ktorom do podania sťažnosti ústavnému súdu nebolo rozhodnuté.

1. Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného namieta, že postupom ministerstva došlo k porušeniu jeho základného práva umožňujúceho nútené obmedzenie vlastníckeho práva iba vo verejnom záujme za primeranú náhradu podľa čl. 20 ods. 4 ústavy, základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Podľa čl. 20 ods. 4 ústavy je vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa každý môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy má každý právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Ústavný súd stabilne judikoval, že do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne (napr. I. ÚS 24/00, I. ÚS 15/01, III. ÚS 53/02). Rovnako to platí aj v prípade, ak ide o rozhodovanie vo veci, ktoré patrí do právomocí iného orgánu. K tomu treba dodať, že aj taký zásah podlieha princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu, a je preto podmienený tým, že zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne konanie všeobecného súdu alebo iného orgánu nie je napravitel'né účinným procesným prostriedkom, resp. postupom nadriadeného orgánu.

Účinný procesný prostriedok, ktorý má sťažovateľ k dispozícii na ochranu svojich práv proti označenému porušovateľovi, je v tomto štádiu konania podanie rozkladu proti rozhodnutiu ministerstva č. k. 2639/03-100 z 30. augusta 2004 podľa § 61 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov a následne právne možnosti na návrh sťažovateľa podľa ustanovení piatej časti Občianskeho súdneho poriadku o správnom súdnictve.

Ústava a zákon o ústavnom súde nepripúšťajú, aby si sťažovateľ vyberal spôsob ochrany svojho základného práva a orgán, pred ktorým ho uplatní, čo je vyjadrené princípom subsidiarity právomoci ústavného súdu.

Právomoc ústavného súdu na rozhodovanie nie je daná s ohľadom na predčasnosť uplatnenia nároku sťažovateľa na ústavnom súde. Ak má sťažovateľ v čase podania a rozhodovania o sťažnosti na ochranu svojich základných práv, ktorých porušenie namieta sťažnosťou v konaní pred ústavným súdom, účinné a dostupné právne prostriedky nápravy, ktoré využil, resp. ešte ani nemohol využiť vzhľadom na štádium, v ktorom sa nachádza vec vedená v správnom konaní pred príslušným orgánom, je sťažnosť podaná predčasne, čo je okolnosť, ktorá vzhľadom na princíp subsidiarity vyplývajúcej z čl. 127 ústavy vylučuje právomoc ústavného súdu meritórne konať a rozhodovať o uplatnených námietkach porušenia označených základných práv (I. ÚS 22/03).

Ústavný súd nemôže nahradzovať orgány s právomocou im danou podľa osobitných právnych predpisov, v danom prípade o uplatnenom nároku sťažovateľa vo veci náhrady majetkovej ujmy podľa § 6 ods. 4 zákona č. 307/1992 Zb. vydávať záväzné rozhodnutia, ako majú konať a rozhodovať, prípadne svojimi rozhodnutiami vykonávať nápravu tam, kde je daná právomoc orgánov verejnej správy, resp. všeobecných súdov.

Vychádzajúc z uvedeného a poukazujúc aj na judikatúru ústavného súdu (IV. ÚS 66/03, IV. ÚS 100/03, IV. ÚS 141/03) bolo potrebné sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

2. Tú časť sťažnosti, v ktorej sťažovateľ poukazuje na svoj návrh z 26. januára 2004 podľa § 250u OSP, o ktorom dosiaľ nebolo rozhodnuté, ústavný súd odmietol pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí z dôvodu, že sťažnosť v tejto časti nespĺňa náležitosti návrhu na začatie konania pred ústavným súdom podľa § 20 ods. 1 a 3 a § 50 zákona o ústavnom súde (neoznačený porušovateľ práva ani konanie, v ktorom malo dôjsť

k porušeniu základných práv, a sťažnosť v tejto časti neobsahovala ani petit) napriek tomu, že sťažovateľ bol na odstránenie týchto nedostatkov sťažnosti ústavným súdom vyzvaný 30. septembra 2004 a upozornený na možnosť odmietnutia sťažnosti.

Vzhľadom na to, že ústavný súd sťažnosť odmietol v celom rozsahu, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. novembra 2004